

Posudek oponenta diplomové práce

Název práce: Proměna (proměny) využití výukových metod s ohledem na profesní dráhu učitele
Autorka: Michala Hejčlová

Předložená diplomová práce teoreticko - empirického charakteru má rozsah 73 stran textu a 6 stran příloh. Požadavek na rozsah práce je splněn. Dle zásad pro vypracování je jejím cílem zjistit, zda se použití výukových metod ve výuce vlastivědy proměňuje s délkou praxe vyučujících. Jedná se o téma zajímavé a aktuální.

V teoretické části je pozornost věnována nejprve profesi učitele a jejímu vývoji z několika hledisek (role učitele, kompetence učitele, vyučovací styly, osobnost učitele). Předmětem pozornosti je rovněž proces profesionalizace. Celá kapitola 2 však není podána systematicky jako východisko pro empirickou část, autorka spíše přináší jen dílčí shromážděné poznatky k této problematice. Ke zpracování této i další části diplomové práce byla použita řada zdrojů. Celkový seznam obsahuje dostatečný počet 29 položek včetně zdrojů z internetu. Výběr použitých zdrojů byl vhodně proveden. Citace v textu odpovídají stanoveným požadavkům. Autorka prokázala schopnost se zdroji pracovat.

Výukovým metodám a organizačním formám vyučování je věnována kapitola 3. Jsou uvedeny přehledy a členění, pro klasifikaci výukových metod jsou využity koncepce pěti autorů (Maňák, Švec, Mojžíšek, Lerner, Zormanová). Jedná se o teoretická východiska pro zkoumání proměn využití výukových metod (viz téma diplomové práce), proto bych považoval za účelné věnovat se v závěru této kapitoly i otázce, jak byl vytvořen dotazník pro potřeby průzkumu proměny využití výukových metod.

Diplomová práce pokračuje empirickou částí (str. 47, kapitola 4). Zde má být dána odpověď na otázku, jaké výukové metody používá učitel ve výuce vlastivědy v různých etapách své profesní dráhy. Na str. 47 - 48 jsou uvedeny 4 cíle výzkumného šetření. Dotazník vlastní konstrukce obsahoval 14 otázek (příloha A), pro pozorování a rozhovor byl použit hospitační arch a záznamový arch diskuse (příloha B). V dotazníkovém šetření tvořilo výzkumný soubor 114 respondentů. Pozorování a rozhovorů se účastnilo 6 učitelek.

Získaná data z dotazníků jsou analyzována v kapitole 5. Zjištěné údaje jsou znázorněny graficky, grafy doplňují další informace z položených otázek. Pro otázku č. 5 (nejoblíbenější metody) není uváděn důvod oblíbenosti, ač to měli respondenti v dotazníku napsat. Graf 15 na str. 59 shrnuje poznatky o využití metod během profesního růstu. Černobílé provedení grafů však není přehledné. K formální stránce diplomové práce mám připomínku, že na str. 61 není zřetelně graficky oddělena druhá část výzkumného šetření (pozorování, rozhovor).

Ve shrnutí (kapitola 6) jsou uvedeny závěry výzkumného šetření. Za určitý nedostatek považuji, že nejsou explicitně uvedeny odpovědi na všechny výzkumné otázky uvedené na straně 48. Rovněž odpovědi učitelek v diskusní části (viz záznamový arch v příloze) nejsou systematicky zpracovány.

Při celkovém hodnocení je třeba konstatovat lepší zpracování teoretické části jako podkladu pro empirickou část. V realizaci výzkumu však vidím nedostatky v přístupu ke zkoumané problematice - vysvětlení vazeb mezi profesním vývojem učitele a jím používanými metodami.

Pokud jde o formální stránku práce, chtěl bych ještě upozornit na nesoulad názvu práce uvedeného v zadání DP (Proměna ...) a názvu na titulní stránce (Proměny ...).

Otázky k obhajobě:

1. O jaká teoretická východiska se autorka opírá při stanovení etap profesního růstu začátečník - pokročilý - středně pokročilý - expert?
2. Jaký je rozdíl mezi učitelem pokročilým a středně pokročilým? Jak je chápána gradace „pokročilosti“?

Diplomová práce splňuje požadované náležitosti a doporučuji přijmout ji k obhajobě.

Navrhuji hodnocení

V Hradci Králové dne 12. 1. 2018

PhDr. Vladimír Václavík, Ph.D.